

Moja Wioska i Ja.

Byłom róstem i estotniem dzieckiem
w domu, Rodzice moi byli rolnikami
byli to ludzie prości ale bardzo uczciwi
i bardzo wierzący. Ojciec mój ziemie
własną 6 ha. Ja Agnieszka urodziłam się
24/VIII 1922. w m. wsi Turompy, Powiat
Jarosław w Przew. Miałam 4 braci
i jedną siostrę. Mamusia moja pocho-
dziła z wioski Munina, i pochodziła
z wielkiej lecz kamożnej rodziny było
ich w domu jedenaście dzieci. Rodzice
moi byli bardzo przystojni. Tatus mój
bardzo szanował i kochał mamusię. ✱
Widocznie małżeństwo było pełne napa-
woty i miłości. Mamusia stale chorowała
jak tylko ja zapomniałam, mimo
nieodrostku jakie nievar było w naszym
domu to Tatus często ja ^{wodził} do lekarza
do miasta. Natomiast jeśli ktoreś

Z nas zrodzeniemstwa zachorowalo to rzadko
wzrost nas do sekarra. Pamietam gdy
bylam w czwartej klasie byloim bardzo
chora bolala mnie glowa i moczno,
i bardzo wymiatowalam, to wtedy
leczono mnie sposobem domowym douwa-
no mi pie rumianek i cyntorie
~~to~~ zaprowadzo mi do kościoła i tam
bylam uspowiedzi i took czekalam
rolnia na dzien albo polepszenia albo
smierci, widocznie bylo to zabrudzie
to do dwoch tygodni jakos mi to
przeszlo. Pamietam ze nas wszystkich
obieci wolomu gdy ktoros zachorowali
leczono sposobem domowym wiejskimi
lekami. Dom obora i stodoła nasza
byla kryta sloma. Wioska nasza byla
 biedna, wieksza czesc zabudowan bylo
kryta sloma. Gospodarstwa byly drobne,
poniewaz miejscowy dwor zostal rozpa-

celowany, ale Pan Dietrich zprzedał
swoj dwór osadnikom kajezdolnym którym
do dris powodzi sie najlepiej, poniewaz
pola maja w kolo domu i kawse na
cras sa obronione. Miejscowi gospodarze
maja pola poroznicane po calym areale
Turemskim, nawet moj ojciec miał
te 6 ha w 13 kawalkach i to bardzo
daleko od domu, do najblizszego pola
po za ogrodem mielismy 10 minut
chodzenia drogi, a do najdalszego 50 minut.
Kwose byl glod pola, bo jesli ktos spowodowal
wyjrodki za pracą zprzedawaloby pole, to
gospodarze bardzo nabijali cene jak na
licytacje, choc' pomniej kazde kawalek
pola byl przez dwa lub trzy lata
przeptoczony kosciem glodu i niembrania
calej rodziny. Moj ojciec tez czesto
stowal sie kupic jakis kawalek polac,
co kawse odbywalo sie zprzezko z mamurą.

Mamusia przagnęła lepszych zabudowań.
Słyszałam wtedy jak Tatusi wymawiał
mamusie że Munistkie Gospodarze są
nierozważnie gnusaki i nieroby ziemlajzi,
że sprzedają pole na wódkę i na jakiś
tam ładnie krowy ze zolwanych gospodarstw
porobiły się obiadostwa. Patro!! wypowiadał
z donosnym głosem. w Turcypach były
zagone a teraz robią się kamornie gospo=
darcki bo Turcypy wykupują od Munisty
pola, teraz - w Munistie robią się obia=
dostwa. Często też słyszałam jak wielu
gospodarze nazywano na jskiego tam
Gawardy Tomka i Jasiawiera co wyjechał
do Kanady że to przez nich. Pan
Dziobie nieprzeolat na rowsty Turcem=
skim gospodarcom i bielonym kłopot
swego olworo, tylko jakimś tam zawo=
gom i macuram i to oni namniej
krowawicy co nosi obiadkowi obłali

potem się teraz dorabiają. Inowodo podobnie
ów Zawoıda i Jasiewicz obrarili mocno
Pana Driedrica, i tock przez rkoń Pan
Driedric z przedok swój olwir razerolnym
chłopom. Jessere olis nity to pole jest już
przez wiele lekce worone ale niektóre
nie lubię tych razerolnych i ufemnie wyrarją
się onich Mariury. Goly Mamusia ~~stawała~~
stawała w obronie swej rodzinnej wioski
Muniny to Tatus wtedy do Mamusi mówił
z lekcewaraniem a-a-a co tam Munina-
-za porzy lat będzi kupa olriadów to
wszystko rmarowa co oni umię wierz
tylko w krowy i lctaja z bankami
młkiem i smiętaną co olrien do miasta
i pół olnia rmarowanego na erysto.
Mleko do mleczarni ^{ololoi} jak w Tucempach
a eras olroci na pielęgnowji cebuli
kapusty i wresnych ziemniaki i warzyw
Tucempy do olis są wioską warzowniczą

mimo że są oddalone od 4 kilometrów
od Jarosławia. Tak gdy jestem dorosła
przynaję memu Ojcu rację wioska nasza
Tuerempy mimo obrobniejszych gospodarstw
lepiej jest zagospodarowana niż Mumina.
W mojej wiosce jest o wiele pięknych
murowanych domów gospodarstwa są
ogrodzone są piękne ogródki, na 350
numerów jest 50 telewizorów na całą
wioskę są tylko dwa domy pod strzechą
i to storkich ludzi co są na wykonaniu

wiekem. Mego obciążenia pamiętam że
mamusia miała maszynę i sama
wszystko mi szyła, ubierała mi
całkiem odmiennie niż inne obciery
przez to nieraz miałam żal o niej
ale później zrozumiałam to dobrze to
tak było. Ja już byłam ostatnim dzieckiem
i mamusia moja była już półwiec
starszą 40 letnią, natomiast moje

owczesniaki były olopiero pierwszymi obciemi,
i Mammusi ich były młode i w obodatku
były to żony kolejarzy, a jedna z nich
była córka której Tertus pojechał do
Kanady przezwał ololary. Tych dwuczynnet
Mammusi miały więcej pieniędzy na ubiory
miały zawsze kupowane gotowe płaszcze
i buciki wsklepie a sukienki były im
krawczynnie. Natomiast moja Mammusia
nauczyła się szyć - ot - tak - sama
od siebie, więc ja i Marysia. H. (która
była sierotą) zawsze różniły my się
ubiorami od tych swoich koleżanek
w szkole. A były mimi Anieka Biskuska
Anieka Majstrewicz i Anieka Towada.
Pamiętam był to letni obien całą naszą
piątkę bawiła się na placu koło
mego domu, plac ten był Gromadski
na ~~ten~~ plac kowano już materiał
na nowy dom Ludowy. Bo stary dom

dudowy miesiąc się w takiej starej chorkupie
pod strzechą. Bawimy się na tym płowu
a tu skądś wrócił się Gładzi karto
nas, jako obiedzi co mieliśmy już in
do szkoły w tym roku, umiłowaliśmy już
pochwalić Boga. Więc pochwaliliśmy przed
nim Boga, Gładzi karto z nami rozmawia
niepomni tam tylko o czym. Pomni tam
tylko tyle jak mi się kapytót cry ja
ja jestem? No i tak wrystkich po kolei
jak się narywają, wtrakcie tej normowy
Gładzi jakos obiwnie na mnie i na
Marysie. G. (sierotę) jakos obiwnie po
patryt, spojrenie to wygłębło to
to tak jakby z litosią lub gołne
politowania, ~~na~~ to spojrenie beowba
się kawstydulom i Marysia H. Ter.
Mnie się przyznać że ja i Marysia
byłyśmy bardzo marnie ubrane
i niedadatek boso. Trzy Anielki miały

Jakiś obuwie podobne do obecnych
tenisów. Poculiśmy przez to spojrzanie
Księżbra naglej chęć ucieczki. Nowysia
widocznie miała to samo uczucie co
i ja bo szturchnęła mi w bok, i goly nade-
szła jedna kobieta i zaczęła rozmawiać
z Księżbrem rozmawiała mi i took obie
uciekłyśmy za nasz dom. Trzy Amielki
też uciekły ale w przeciwną stronę.
później chodźliśmy do szkoły ja i inne
dzieci na widok Księżbra & co gorsze
na widok Policjanta namierzyli
uciekaliśmy i chowały przed nimi
gdzie się dawało, teraz zastawiam
się olacrego dzieci i ja tam uciekaliśmy
przed tymi kwiernicznikami przecież
to byli ludzie. Tymczasem sobie tylko
tym razem byli bardzo ciemni pod
tym rękodem i wyznać lubić nos
napawała strachem. pytam siebie

dobrego tak robiliśmy przecież nie nie
byliśmy raimi i ta same odpowiedzi
byliśmy ciemni i proci, i tak samami
nastawialiśmy się na głupotę, że kilka
po rozmowie z Kucobem Trym Dnielka
i M. K. dostały kartki do szkoły,
a ja nie. zaczęłam w domu płakać,
wówczas to Tatusi powiedział do mnie
nie płacz. Wczoraj bezobnie Gromadkic
zebranie bezobnie tam Kierownik
szkoły, to z nim rozmowa na pewno
ci też przyjmie. Tatusi mój wtedy był
kierownikiem Wojska. Tego wieczoru nie mogłem
rasnąć, ^{nie mogłem dopiekać się Tatusia} w końcu Tatusi przyszedł,
i rano od progu powiedział widzieć
przyjście do szkoły, od jutro ucz
się pisze kreski na tablicce.
niech ci Karolczyk mój Brat
stosowy pokore i że trzy dni
moimusia zaprowadzi ci do

rapism, przez dwa dni pisałam te
kreski na tablicie i nie mogłam
się doczekać onego dnia, w końcu
narecili ten upragniony dzień, byłam
się bardzo by mi czasem nieprzyjęła,
oile mamusia wzięła Kierownikową
pilka jej i Kierownik napisał mi.
Och!!... narecili ten upragniony
dzień 1. września 1928 r miałam
6 lat i 3 dni. Tego dnia niezapomnę
do śmierci. Był ^{to} dzień dla mnie
radości że idę do szkoły. Ale i dzień
pierwej tragedii przeżycia i płaciu
i wstydu. Był to dzień zimny
i deszczowy, Rok szkolny zaczął się
nabożeństwem w kościele, a do Kościoła
od szkoły było kawałek drogi. Nie
miałam jeszcze zimowego płaszczyka.
Mamusia stała mi chorowała
była się o mnie bym nie zmarła

ubrala więc mi wplet, stym pletem
ja niemożliwym sobie poradzic i oleć
rady plet sunak mi sie zrocimian
ptakocim, podendam do Brata
Kario by mi ten plet jakis zlozyl
i poprowil, Kario zlozyl mi ten
plet i wygonil, raczej popsehat do
stojacych drzewcynek. Tam wrohol
oleli mi do parę całkiem niernuna
drzewcynek, była durio większa i sta-
rnia odmnie po sie rostala w tej
samej klasie. narywa sie Mita Denbo-
wska. Dzieci sły do kościoła parami
ale klasami, Mita B była niegrzeszą-
cna na mnie torgata mnie
i szuchata jak ja poprowielom
sobie ten niernuny plet; Płokalem
całą drogę do kościoła doobis
niemawidnę wszystkie plety.

W końcu zwróciłam ów plet i trzy
małom go pod powęgę by nie zgubić.
Gdy wróciłam do domu to pamiętam
ze mocno płochałam i wyznałam ze
niekie gorzkie słowa przed mamusia
ze niemam płaszczyka jak moje koleżanki.
Mamusia wytłumaczyła mi ze ja jestem
córka rolnika a rolnicy nie mają
tyle pieniędzy by w każdej chwili móc
kupić to co się pragnie. Koleżanki
Twoi są córkami kolejarzy a to im
jest pejsa na i ze Onieka 2. jest
córka Fatusia co z Komocoty przesyła
dolarzy. na ostatek obiecała kupić mi
ten płaszczyk. Następne dni w szkole
jakos' biegały, tylko znowse się
baliśmy Krędra i Kierownika
choć nigdy nieobserwowałam od nich
Pani nauczycielki się nie bałam
choć nieraz obserwowałam peję

Będąc już w trzeciej klasie przyszedł do nas do domu dżur stary Panienki co już skończyły szkołę prosząc do Mamusi aby mi pozwoliła być przedstawieniem za dziecię Cygańskie. Bo muszę powiedzieć że w tym czasie w Tuziemsku był budowany dom ludowy z chórem, salą i sceną powstało wiele młodzieży, które zaczęło wystawiać różne przedstawienia i teraz mieli grać sztukę Zemsta Cygana. potrzebne były im dzieci, przyszedł po mnie Mamusia mi pozwoliła, a ja cieszyłam się ogromnie że jestem już w domu. Wioska coraz więcej zaczęła się interesować kulturą więc na karole przedstawienie przychodziło gromadnie. Wiele młodzieży słucha się jak morze wrażeń zaborów

Tancowne różne śpiewne wieczorki chcą
przez te występować zdobyć pieniądze
na zakup obrządy świecki kościoła, bo
na razie porycają unoszą damy i języcie
od innych sąsiadów. W Tuarepach jest
tylko 5 klas więc goly tylko skończyłam
czwartą klasę. Mamusia zapisała
mi szkołę którą prowadził Diastry
Niepolanki na Głębocze pod Jarostawem
do tej szkoły chodziłam 5 kilometrów
na piechotę z Tuarepach chodziło z innymi
języcie dwie dziewczynki Antonia Białych
i Genia Werdęga, z Muriny też chodziło
kilka dziewczynek a dwie dziewczynki
chodziło z Jarostawem, muszę przyznać
że my tu na Głębocze w tej szkole jako
dziewczynki ze wsi różniłyśmy się bardzo
wyglądem od dziewczynek jarostawskich.
Wyglądaliśmy jak podakupane gosi,
Chodziłyśmy chusteczkach na głowach

a ksiarżki nasiliłyśmy ter chustecernach
Jarostawskie drzeworynki były to przeważnie
córki robotników smiały się z nas,
ale nas ze wni było prawie połowa
w klasie więc nie brałyśmy tego
bowrodo do serca. Musie przyznać że
w tej szkole dużo naberwałyśmy
ostwagi i kultury uciono ter nas
układały towarzyskiej, tak że moje
wsiowy koloronki i wiele rzeczy
nie znaly i często mi o wiele
rzeczy pytały, duży nacisk był
na kaligrafie. Było tu ter Gimnazjum,
Prywatne, ale tu w tym Gimnazjum
były internistki, były to przeważnie
córki Strabiów i Drzewońców, tu
właśnie dostojem do całkowitego
przekonania czym są drzeworynki
chłopów i robotników wobec
córek Strabiów. Drzeworynkom

pochoďzących zamożnych i bogatych
rodzin wolno było wszystko. Ale
nam wiejskiej i miejskiej biedocie
nie! musiałysmy być aż do
przerady greckie. Pamiętam jedno
szenę! jedna dziewczynka Imienin
Marysia Baster odpowiedziała
siostrze która uczyła nas polskiego
coś niegrzecznie to zmieszur ją
wydalono ze szkoły. choć było to już
poł koniec roku szkolnego. Mamma
później dziewczynka przeproszała
i płakała, na nic się to zdało.
Kaz też idąc do szkoły aby było po
deszczu i kałużę stały na nosie
roboczyłyśmy też rydówce co chodzi-
ła też do szkoły do Zorostowa
pod nazwą Korolowa Jodwiga,
której naszej pałki dziewczynka
pośredniała na karty ochrzczimy

toż żydówce, i nabrodo tej
deserbowej wady na reke. Żydówce
wkrzyk i w nagi i uciekło. Tę scenę
wzobuato to kilka kobiet z muning
który niosły mleko na sprzedar
do Jarostawie simuaty sie tego
bardzo ze Żydówka samych
stów sie przestraszyła, a jednak
siostry nasze przelotony tej scenie
nie dowiedziały, dostaliśmy wosy =
stkie wielką nagoine omal my
mysimy wysypac nie zastoty
wygodzone ze szkoły. Ja bardzo
pragnelom być tak ubrana jak
obciwicyntki robotników z miasta
niec, mając okryje na sprzedaci
swoje simuowanie za 10 gr. abyło to
dwie promki ehteta narowego
z mustem z przedatam sto mieda
nie cwiec wzornika bo ona

To bardzo lubiał. Czasem my się
obie miniący na własne imiędoinia,
to coścha wczinika Janka Glijanika
nosili chleb z kiełbasą, co znów
ja bardzo lubiałam. Kiełbasa na
wsz było tylko na święta Wielkanocem
i święta Bożego Narodzenia.
Przer cały rok ^{szkolny} wczkładałam 7 zł
i 40 gr. Przer wakacji miedaryła się
z now skarja jerochilom z Tatusem
do miasta Jarostawia sprzedawci
towa wozu. Roczaj ja byłam
brana tylko abym uwarala z koniek
gdy Tatūs nosil towa na gotow
prekupkom do flaki miżoby erone
razwre z przedalóm powy wwarek tawa
byłi w tym eczute mowher,
i pietruška burači cwihi pupusta
riemnički, przer skwes całych
woczkoji utargowalóm sobie

12 rł. 55 gr. Przynależność nowożeńce
czas ze się przynależnym ze strachem
namusił tych swoich pięniaków
uszkodzonych. Prozę sobie wyobrazić
ponieważ o krapie cierpienia a
nawet obserwacjom, po pierwie
mamusia nie chciała uwierzyć
ze mogłom z przedawaj i niedowia
i głodować to znów ze Tatus
nie mógł się spostrzec czego
z przedawaniem ze jego plecami.

Ale Tatus powiecobiał ze już uczynił
się doomyśle po eręsto spotykał
przy wozie tych samych ludzi
ze remną rozmawiał, muszę
się przynależ ze prowie te same
uroby choobity po kupno to wozu
do mnie. Obserwacjom ale w końcu
kupiono mi gromotowy płaszczyk
deret i ludzi skórcane. Och!

co za radości przerytym nieumie-
niem opisać. Wyglądałam jak przewrotna
studentka. Precyzja w szkole pota-
nowej na wsi i w Niepolodanek
była istna krasota. Ale moja
radość trwała tylko przez jeden
rok. Z braku materialnych warunków
musiałam szkołę przerwać.

Rok 1936 - już muszę zajmować
się kuchnią i razem z mamusią
przygotowywać obiady, urządzać
piosenki i przygotowywać na
święta, stego powodu często potra-
fiłam swych sąsiadów jak Oni
gotują to robię mi się ze smac-
nym to jest jedno i to samo.
Ale i u sąsiadów jest tak samo.
Kuchnia na wsi kima i wosna
to i jeniema to na smaczenie
jest kupa ziemniaczana i krowa

gotowana na wodzie z cukrowych
buraków, zamiast rozpywac ją
krowy? dawano do niej trochę
cykori i opalony jechnien. Na obiad
w kardym domu jest podawana
kapusta ziemniaki w smoluszkach
kawa jechnienna lub kukurydzianka
pierogi i ryż na mleku lub z jabłkami
to są tylko w zimocie lub jakis
swoisto. (kluski z grochem jakis były
podane letnio pora) na kolacje
był podawane buraczki i kartofole
z tłuszczem. Natomiast letnia pora
już na zimocie nie patana, tylko
było podawane mleko z chlebem
mleka było podawane zimne lub
wprost z krowy, na obiad często
była podawana zupa ziemniaczana
z młodymi kapustą z woną pasier
broda. Na i kluski lub jakis

plackie pieczone na kuchni, posypane
serem lub z miodem fajkiem
albo z smarowane trochę zwanymi
nemi jabkami, na kolacje znowe
było kwasne mleko ziemniakami,
między erasie od obrotu do kolacji
gdy ktoś był głodny letnia pora
wzupelniał porzek o gościach albo
kiszonemi albo mizerją z odem.
mizerją ze smietaną było już
wielkim wytworem. Świątci gody
naokoło było trochę gorączki
przygotowania było wiele pracy,
młode dziewczynki i młode mężatki
robiły z bibulek i rolek kolorowych
kuraty na obrusy i ozdoby na chwile
młode dzieci robiły łaneczki ze słomy
i bibulek kolorowych robiły różne
pajaki ze słomy gwiazdy i motyki
gospodyni gotują kuratki cukrowe

i z tej słodkiej wody robia syrop
rozej miedas podlane podlawane
w czasie wigilijnej kolacji do opłatek
robią równiesz piwo z wyrosniętego
jermienia i opalonego obdawajac do
tego chmielu, robią równiesz wino
z ryta ralewajac ryto na kilka tygo =
dni przed świętami woda z cukrowego
buraka. Kiedy gospodyni na święta
Bozego narodzenia chciatła na
kolacje postowic jak najwięcej potraw
~~fajnie~~ niektóre chciatły miec oia
fajnie tóim tródlęci 12 potraw.
Ach! fajnie to były te potrawy
posne i sadenie (warzy. 1) opłatek
2) Na pierwszy to danie były
podlawane opłatek melocsem
z buracha cukrowego zamiesz
miodu prawdziwego. Miód
prawdziwy pszczoelny był tylko

- a. najłagodniejszych rodzajach
- 2) skrobi marmurwane,
- 3.) grzyby, (zwłaszcza najgorsze gatunki)
- 4.) kapusta z grochem
- 5) ryż z jabłkami.
- 6.) pierogi z kasy chlebowej.
- 7.) pierogi ze śliwek.
- 8.) kluski z makiem
- 9.) kutia.
- 10.) paczki
- 11.) kompot z jabłek
- 12.) wino z ryżu.

muszę zaznaczyć że wszystkie to
było marmurwane olejem, bardzo
płonne. przez całe okres adwentu
był stosowane post, a w dzień
Wigilijny jadło tylko się raz
około 12. a potem aż kolacja
Wigilijna. więc niektórzy
toch się opędzi tej pomej kolacji

ze się aż rozchorowała.

Nieś na wsi było poddawane
wzrostom na Bore Narodzenie
Japana na Nowy rok. Wtedy
i na Święta Wielkonoce. Wtedy
niektórzy gospodarze. Zarzynali
do spółki dwóch lub trzech
w nieroz i 4. parsiaku, tylko
niektórzy. więcej kamorni zarzynali
sobie całego parsiaka. Muszę
powiedzieć że roku 1935) siostrze
maja wyrost, rozumia że jedynaka
i sierotę który był sam bez
rodziców i miał dom i stodołę
wzrę moja rodzina bardzo
się stęgo cieszyła, siostrze powołała
się lepiej niż moim rodzicom
Ale ona bardzo nas kochała
ale najlepiej kochała Larutę
Storika który chodził do

I Gimnazjum w Jarosławiu
gdzie ja przeuroczyłem szkołę z braku
warunków, to ona bardzo prosiła
Tatusia aby komiecznie stawał
się posyłać Karis do domu, więc
jak mogła materialnie go pomagała
Karisowi, tak aby jej mąż tego
wiedział, i tylko dzięki jej bratu
Józka który się też ożenił i pomagał
Karisowi brat nasz Karis w roku 1938.
rodził matkę, po której ten ołta nos
wszystkich był wóciem ciekim
aby Karis skończył tę szkołę trzeba
było wiele pieniędzy musieliśmy
wysyłać w domu chować obdarcie
i boso na święta nawet ciuranki
nie mieliśmy prosił Tatus' kupić
2) kilka kielbas i to tej najtanszej
ale warte wysyłać ciuryliśmy się
ze Karis skończył szkołę.

Muszę rano wstąpić ze z moim bratem
poszła do Gimnazjum 5 chłopców
z Tuoromp. to tylko 2. ukończyło
szkolę a tym drugim był
Karik Busko ale i on jeden rok
repetował i zdał maturę 1939 r.
w maju. Warunki w szkole Gimnazja-
lnej były trudne bo chłopskich
i ~~rola~~ robotników obcozi były
stałe napiętnowane ze nie nie
umieją choć oczywiście toż miały,
miałam na to przekonanie, mój
brat pomagał lekcyami jednego
syna Wojskowego który nazywał
się Władzio Markiewicz, to Władzio
Markiewicz na wywiadówce miał
4. czyli dobrze, a mój brat
3. czyli ostateczne i słabo. Ja
Gdy tylko skończyłam 15 lat byłam
już inwariantna ze dorostą musiałam

Już wystarczy robić gotować chodząc
z siepiem to rzuwa. pracowało bardzo
ciężko, ale bardzo wolno chcieli
poświęcać na czytanie ksiąg, ale
moja mama to się nie podobało
często mi ra to z kryzysu re natyjam
sobie głowę głupotami, re obo mnie
i obo takich jak ja to tylko prace.
Nimno re we wiosne już jest organiza-
cja Stronictwa Ludowego ludzie wierzą
na lepsze premiane, ale moja mamusia
stale mi rabronia czytania, re ja
czytaniem byle co, co tylko podnie
mi ręce wierze w lepszą przyszłość
chodzi niektórzy już się rakimali.
Ja wierzę re te demonstracji którą
urząd Stronictwo Ludowe przyniesie
polepszenie. No i strach narencie, Ciężki
niepuneraja każdego towaru do miasta
Preres Stronictwa Ludowego dwoje się

i troje swoich przemowienach,
Przyjedzie nawet poset narurktem
Goubka hure strątkowat uszysty
go sluchajor. Na rockar Prereso stroni=
stwa ludowego uszysty zdrowi
wychodzą na ma suse a tu
strusna wrec się dzieje przyjedzie
Policja robi sie balajon i popłoch
niektory chłopi rucaja kamieniami
w Policjantow. Policja w porątku,
tyje ludric patkami ale ludric
carer bardziej nacięraja na nich
wice Policja racyna stręlat, wtedy
druici i kociety zacynaia uciekac,
ja ter uciekam wrow z obucwogkami
na pola, na polu xnow trochę się
opranowuje ze stróchu, przychodu
mi mysl co ter sie dzieje w naszym
domu mieszkamy przeciw kole
domu ludowego, o Tetus i braci,

posli na seosę zostalo w domu
tylka Mama i to chorujaca na
serce. prode co tchu do domu.

dobiegom na podwoire a tu kryk
i tentent to uciekaja merycyzi
slycha strachy, patre u tu Peres
Stronistwa ludowego Kowcota
Fronisnek i jomere dwoch merycyz
uciekaja w krociki do poloku ar
sie ra nimi kurry. jakos koketa
krycyz ra nimi patre: "Cieleta!
jak Peres uieka wyprawoluit
ludskie dzieci z motyka na
slonice ar som nagi zopas.
i dalej pamsuj na Pereso, ar tu
jakiś merycyz na nie ryknie
swojem glozem etul, pysh glupis
Babo "cheer, chlopskiego rzotu
i dobrotytu a nie nie cheer,
dai do siebie, aby to imienie

glúpiá hato to treba ofiow.
Preresá jak by rloépati to
go usucha do arentá a tekich
glúpich jak Ty rloépia dookg
im olurobuesim batoú.
na dytek. lub olurobuesim
ale hohietoi hre sie olalej
co ra mochoy sie rnoaloz
widriat to kto ale, w kenna
milkmie olurobuesy jecere
na dawlatak, "laciuy". Ar tu
kryki rnoú sie rmozajá i plowé
rabiti - rabiti. kogo? pytam. Se per
Franka Biechajly jakiegos Dudly
z chorowoska, shoch mnie obloitye
racyrnoum plóchowé rnoú z imnyami
golyri niema mych browi ani
Tatúsia Poweli uspakaja sie
to, ale, porostajé shoch i tarwoze
ehlópsi restali rozpedreni.

wszystcy czekają w strachu czy
się nie pojawi Policja w wiosce
Jaka przerecił pogrzeb zabitych
młodych chłopców, wprawdzie wielkiej
rozpaczy. Sęk Troncierek był
sierotą nie miał już ojca, ma
pogrzebie matka jego młota a
Dziadek rwał sobie włosy na
głowie. Preres stronił się do ławki
ukrywał się w stodole u sąsiada
Policja chodziła przez wiosce
i szuka przywołała ale ludzie
milczą nikt nikogo nie wypuści
karoby zaczęły odpowiadać
słi imi to i ja przed ot tak
sam re siebie, powoli wszystko
wroca do normy. Rok 1934 - noc
rok 1938. jest dla nas rokiem
fatalnym. za to lato zbliżające
się ku końcowi nauki i letniska

matury w tym ostatnim roku
szkolan szkolna rada nie uwolniła
Brata Karola od opłat ani 50% procent
płacimy całą cenie 550 zł książek
i jeszcze inne wydatki po odliczeniu
wynoszą 840 zł. Wszystkie w domu
są pokrywane tego powodu
na ubranie i ubiciu a nawet
trzeba było wytrzeć się lepszego
wiktu. Do tej chwili ostatni dzień
do matury Brat jest smutny
możli się przyjąć w zakre-
menty my też wszystkie się
możli w jego intencji, zdawka
ustna przeszła. Jakos' dobrze, ale
wielu chłopców nie zdało. Brat
się radzi, po powrocie
~~z~~ z kósiółki nie je śniadania.
ratkał sobie rękami ocy
płóci. Ojciec Normsia

pozostali Bracia ja i Siostra
pocieszamy go rozradzamy mu.
W koncu dwaj bracia Jozef i Antoni
szla z Kariem do Gerostowia aby
mu towarzysze. Karis na drodze
calyje Ojca i Mamusi i mowie
Mamusi jak nierobam matury
~~to~~ ja nie wróce... pęknie
mi serce... Mamo! ja naprawde
wrytem sie ile tylko miatem sil...
wybiega z domu. Bracia za nim.
Zostajemy w domu ja, Siostra
ktora na te dwa dni przysla do
nas aby to preriez razem z nami
modlimy sie do Matki Boskiej
o pomoc. Proce w domu i w domu
sieklei sie nam. Godzina 14
Fatus szybko zabryl konie do
wroiu i uliera sie szybko i mowie

do Mamusi jadę do Jarekównie
na przeciw mych synów.

Pojechab a my w domu nie
możemy się doczekać ich
powrotu godzinę wloką się
zotkaniem krótkim, relacja być
się latami, godzinie 17. przysła
jusz do nas kolebki Karina ci
co przerwali naukę, są jeszcze
obrazni, ich zachowanie się
degeneruje nas w tym wieku
z rodu i napięciu co przerwywa-
my dochodzi godzinie 19. nikt
nie wraca z rodziną z Jarekównie
Mamusi nie może się uspokoić
pije krople na serce chodzi
po mieszkaniu naolśnuchuje
ory nie jadę. z ciemnia się
jesteśmy w mieszkaniu połudny

Maria sa na podwórku, Nagle
krzyk kolegów jaola!! Przerazeni
i przestraszeni wybiegamy na
podwórku, Ach!! co za radość
Ojciec wesoty Bronia rozmawiają
i śmieją się. Ktoś spacie zwoza
całyje i siuska Mamusia i wota
rdalem - zolalem - Mamusia?

Mamusia płacze i śmieje się
na rmiomę ze sergicia. Ktoedry
Karia - grolubija Kariow ale są
smutni. Ktoedric Prubochu moir
do Karia. Kario obiskuj swojej
rodzinnie ze tak pracowała na 10
lebie zes' skaneryt' szkole i' mesz
dypton. Gdyby moja mamusia
ryla a moi bracia by mi tak
pomagali i rochęcali ta jak tobie
Twoi bracia i siostrze pomagala

to ja bym ter skoneryl Gimnazjum
Włodzio wymiowit te ostatnie
słowca prairie z płóciem. Było
nam bardzo żal Włodzicia, miał
Włodzio racji. Bo Bracia byli
już po dwóclacie w tym roku
chodzili bardzo umiścanych
garniturach do święta, a na
ce dzień chodzili w polatancy ok
ubranicach. Goly już w domu.
ostatniemy sami Tatusi porucznik
tak: Kurio w tym roku kosztował
870 zł ale już skoneryl i mész
przed sobą lepiej przyszłose,
ale to kosztem całej rodziny.
Tielke Jan w tym roku postawił
nowy płom pokryty oladunką
i wyolat na niego 800 zł, my
mamy stary dom pod strzechą.

Ale ty symu nie zapomniaj
o tej strasce i o chłopach co tock
cierka pracuja. Swoja nauka, star
o to tego reby tym chłopom bylo
lej ryc a strachy zniknely jak
najprędeej. Kario podriehowal
ucastowal jenne war robcow
i porliomy spui, a tu juri switoto.

Rok 1939. cwar glosnej mow sie
sa ronne rtiorki na orbrojenie,
jedni boja sie tej wojny. Ale
tacy co sa bardzo raotkierne
prasz Boga o wojny, same
na wloime usy slysalim
ze Jan Dudoz mowil - Boze
daj wojne, ale to byl Pollicimik
gospodowr toka wrystko
swoje pole miel rajete
slipotke. Crekat ow Jan na
wojne jak na zbowieni elusy.

Imi dłużej teri procyngli
wojną, ale ei tak nie ~~procyngli~~ ma-
wiali swoich pragnien głośno.
Noc ~~niepoczątkowa~~ niepoczątkowa kłusolit
mi ruch wstaje bo wrystery
umas w domu nie spią. Wychodzą
na podwórre za tu wsi płóci
mobilizacja. Nad ranem już
do wioski przyjechało wojsko.
w naszej stodoła zrobili magazyn
przychodzą cywili i mundurują
się. U sąsiadów mieszka oficer
ma ordynans, Ordynans jest bardzo
kędlny powziola re jest rodem
z ~~Przemyskiego~~ Przemyskiego często w powola do nas
do domu byle pod jakimś bęgi
porozem niby mnie oclokaję
ale stali pyta mnie o różne
rzeczy co za rzecz przepływa

koło naszego ogrodu, do jakiej rzeki
ona wpada, jak narywają się
następne wioski, śmieje się z niego
że on żołnier powinien więcej
wiedzieć niż ja. Główni rolnicy
kara ~~sobie~~ nam abyśmy sobie
wykopali schron bo Niemcy
będą puszczać gaz karcz uszczelniać
piwnicy. Ale ten ordynas odwoła
że to się nie przyda. że garu
napewno nie puszczą. W noc
wojsku odjęła z naszej wsi
W dzień puszczają ^{się} samoloty
i bombardują stacje w Niemc
i parostaw pod wieczór ciśnie
trochu. Coś mi ciągnie olo ogrodu
poszłam, myśle sobie obejrzę
ten schron co Tetus z Brotem
wykopat w stronę to iole
w kierunku potoka gdzie brzegi

są bardzo wysokie i bardzo
rozciągnięte przeważnie i obciążeniem
brzem, oczy moje skierowały
w jeden wielki krok, na war-
szawskim z przeżyciem. W kroku
uprzedem oczy i niecałą głowę
owolynas. chciałam przyknać
rodzajca olerenter! Ale głos mi
zamarł wargi tylko mi obłąkały
obłąkał się i rozczelom
uciekac do domu, me poluśnięte
niechęć moc uciekierów.
Odszukałam Ojca i powiedziałam
mu że owo owolynas niekiedy
w kroku bra. Ojciec odpowiadając
gdyby było gorzej w poluśnięte
Polskie wojsku rozbilibym że
to olerenter ale w wiosce już
nie ma wojska. Warszawa

już ordynansu nie było. Kłopoty
są coraz częściej ekonomiczne się
do schronu nie podamy w domach
jadamy tylko mleko i chleb.
Od niechciewo dowiadujemy się
ze pociągi już nie jeżdżą, że
tury są już przerwane, że co
chcieli wojny, biega o pociągów
aby coś przynieść. Tatus' nasz
który był na 1) wojnie sirałowej
rolnikiem przez 4 lata rabronit
nam iść o pociągów, rekmat
tylko te słowa, Niech was ięka
Boska broni od jähis' grochierij
Byłem rolnikiem na wojnie 1)
to wiem czym się to może
skonyrzyć, nawet polskie rolnik
możę rastrzebić ra grabież, ale
są tacy co nie ^{przejdą} rurej na
nie biegają wrodozie. ale

my nie ruszamy się nigdzie,
Kleska zaczyna się rościć oł
uci biemierów cywiltów, W tych
wysokich laotach kopią, nożne
schronie, my młodzi którzy
jeszcze, nie przeżyliśmy
wojny jest to dla nas jakos'
sensacja, w osierokach jest
rodzina składająca się ze
starej Penny i starego kawotek
ra, ta para Michal i Kleska
są bardzo naiwni, patrzą
w górę jak samoloty latają
i jedno do drugiego mówią
toch! patrz! Michas! już ten
erost leci uciekajmy, więc
oboje przechodzą na drugą
stronę swej chałupy i znów
patrzą w góry do nieba

Michał patrzy: tam ten erant
leciat i tu rnow leci? Wo-
Wo- Wo- wieleto to kto takie
obiera. Wybuchamy si smiechem
ale oczy starszych kowca nas mlodych
ale Michal i Gaske sa tak zapaleni
w niebo ze nie slysz naszego
smiechu. W tym momencie w polaju
do naszego schronu rozysrani
dwaj studenci kuchcik Baur
i Burtke Gorey. Zaczynaja mowic
rozprawowani, wieleto: Anglja
i Polke pomoc ma byc tu
na naszym Jaroslowski terenie
trój boj samolotow. Do
Jaroslawa moemy 7 kilometrow
wiec oblatuje nas stoch
za cryna sie spomaha stowic
porucolaja trebe uciekac
z naszej wioski blizej lasu

bo Trzempy są przy nasie,
a to niebezpiecznie. Nawet
już niektóre furmanki jecha-
ły do wsi Morawka i Górze
i ~~do~~ Chłopiec. Namu robina
jenera nie wyjeżdża ale
występy czekają tylko co
powie Tatus. Był przecież na
pierwszej wojnie światowej
ona się trochę, ale Tatus
ściąga wyjeźdźców z górnicy na
podróż a tu samoloty
swobód latają coraz więcej
i rzucają bomby, na szczęście
bomby więcej padają na pastu-
szki przez które niegdyś nosa
i jest tam otwarte pole, przez
jaka stronę i ludność cywilna
z wojskiem ucieka strony

Swowa, są tam ranni i zabici.
Ale jakas' mié wiadom' tej Angie-
lskiej pomocy. Wtem do nowego
domu wpadaja kolebry moich
braci i racynaja umawiac'
aby uciekac' wraz z Wojtkiem
na Swow bo tam napewno
będzie wspar' i polacy kurjierze
No i wysztery już racynaja
się pakowac' i wieczorem mają
ruszyc' wraz z innymi w drogę.
Ale zblirajacy wieczór racyna
robić się straszny strachy
kambinow odrywaja się czynie
ze wszystkich stron. Wieczór
na noc, wroshy racynaja
kicci pociski anteleryjskie to
Polacy strakaja gębę nie odkurz
Niemcy, wtedy już na wiecie

robi się istny kryjnik. Krowy
i psy szczekają, drzewa płaczą
wzrastają uciekają do lasów,
Mój Tatus' też najwzroga koni
i wrac z innymi, pomiędzy
strachy uciekamy do lasów
jadem na wozie samowolnym
rabita kobiete pod wiekby
przy drodze Tatus' zasurcic
elektryczna i poznat ze to masze
ciotka Starow Agnieszka. Mama
zacyna płakać, a mnie przywa
ogromna zimnica, trzesie się
cała a i mi zęby szczekają.
Dojedziemy do lasów najdrobniej
na jedno podwórce ale tu
już nicma miejsca ale
Tatus' który znał już front,
ustawia koni pod drzewo która
ostaniamy gęste drzewa, Męczyłmi

prawie wszystkie nocują na polu.
Kobiety tylko są w ołomacki,
zjadłam z mamusia w mieszkaniu
u Państwa Galuorki i tak drzemiamy
obie. Wtęm robi się ruch i słychać
ciężkie odgłosy na nosie. Dom
w który przebywamy trząsa się
okna i obgaja mleko. Wszystkie
olomoumicy i my jesteśmy przerażeni
patrzemy ukrótkiem w okno.
(światła niepalimy) ale, jak obnieje
widzi przez okno ciężkie erotgi
i auto ciężarowe natłódowne
suwabami, strach niemy! niemy!
słychać trwożne szepty, kobiety
modlą się. Mnie rnie w porzwo
rinnica, niewiem czy to ze strachu
czy też ze rozgódka, przecież coś
kilku dni je się tylko mleka

z chlebem, golyr gdy się wojska
porokie cofały nie karali w obrien
palić re wozkolu na dym.
Przercały obrien jesteramy w łowach
a niemcy jako re niema proua
przejść przez nas, ale nikt
z pobliza na nich nie patrzy.
Mericyjni ukradkiem karmie
konie a kobiety krowy i kowale
po swoich czynnościach siedzi
gobies skryciu i w przewroćeniu,
Tylko miejscowi ludzie którzy
jezuce nie wredzieli trupow
i nie słyseli bliskich strzelow
maja więcej odwagi. Nawet
chłopcy z łowiec poszli do
poriagow stojacych na torach,
kracaja i porucadaja re w Trze-
pach jest spokój. Ale nie ma
odwoznych aby już wrocac

do Turemp. Niektórzy sąobra ze
polacy zrobił upór na wrecie san
lut go bugu. Wierozem trochę
much się przewyżwa już tak gęsto
niemcy nie jada, niektórzy samo-
chock niemiecki wracają, znów
wrepty między chłopcami cofają się.
i t. p. ... Noc znów jest fatolna
niemcy znów jada, nikt nas
przyjerdnych nie spi tylko siedzą
po kątach i reminuują eicho
tylko dzieci obremia następny
obien uplywa podobnie jak
piernusy tylko stym że już niemcy
są na odpocynku we wrecie we
olwarze, nawet już żołnierze
niemiecki stoi na wrecie w tur-
kach olwarskich, to wlościelka
tego olwaru jest niemka, ludni

z Turamp chodili w te buraki
z bieroi listie, na krow co pre-
prowadzili ze soba, kilka rotelakow
niemieckich chodzą po domach
i bacia wracai do domu do
swojej wioski bo jui tu po wojnie
dale nikt w to niuwierzy a bacia
odpowiada ze tylko jensie jedna
noc tu przesnuje i jutro jui
bedzie wracai. Noc rozjutor
wracamy do swej wioski
w domach niema jui co robic
i erebac' procz mleka niema
nie i jui ehleb sie skonczyt.
We wiosce na agol' spokoj'
i bardzo smutno ai przykro
jest spalone kilkornasie budy-
nkiw i kilka trupow. Z kienaje
miercyami tych trupow i Jesiade
odpocuwia im pogreb.

wspólny. rakiety było kilka uciekinie-
row i pary robotniczy. Obraz straszny
musieli być raki i od kilku dni
ciężko ich szukać, a robotniki się
już w nich wzięli. Po skonczonym
ceremonii uciekam od tego

wszystkiego, eruje się chęć głowa
peka mi z bólu. Matka przychodzi
mi mokre smatki z octem do ciała.

Ja trzy dni przyjeżdżając do
naszej wioski niemy. wzbijają
sklep kółka Robotniczego który
jakos dotąd pory był mi tknięty
Na plac przed domem ludowym
najeżdżało się darsi aut. ze naszym
parkomem przy naszej studni
stały niemiecka kuchnia. Po nas-
do domu przychodzi dwóch
niemieckich z odrobów i wywo-
żają nas wszystkich na podwórce

jestesmy wzystary tym przerwaniem
rolnicz bierze garnuszek wyuciga
wacbro woody nabiera ja i podaje
nam i kawie pic, Golyesmy nie
tak wzystary ponapijali
tej woody, jeden rolnicz staje
przy studni na wancie, Drugi
sawat co nam oluro thimowey
i mow, w koncu wzostumielismy
re tylko my bezroemy braci stej
studni woody i ich kuchnia
i ich wajska, Kuchnia ich
rejedicha pod samo studni
ale ste z oluziej stony parkane
dluzch rolnicow od tyja kilka
derek a parkane sie ty im tyti
do brze braci woody do kuchni,
Wajska niemiecki staje dwa
sty goolni na odproczynku we
wiosce, wiclu rolnicow jest

w tym wojsku austriaków i szwajcarów
smierne ludstwo mórne się z nimi
rozumieć umieją po polsku, kilku
z nich nos ostrego mierzaka przed
S.S. niemców nie kryje się
nawet co jadać. ^{zawaz} W pierwszych dniach
tego wyobrazenie o niemcach mam
okropne uwarciom ich na głolamo-
rów prosiaków. mimo swej kuchni
szwały kupują gęsi gorski piury
jąja mleko para, sobie to gotować
goly psychodzą to zjadacie po
puncerają edriurka w pasie, po
miesi pija mleko. Do swej
momon mórwoim reptem
niomey to mouna troda
ekluwna. Ale pórnief goly jar
raaceli nos polaków przedstawiciele
kan tygentami kápankami

za byt eó wsocobomú do oboru
a nauet nieurimú murelowac
uwrócióm ich nié mroú za
najgoruy bandytow sam ich
munchur. budut we mnie
ustwent, Polsky granatowy
polecje która pracowaló z me-
ncami nié naurócióm jak
wieleklych proú. Okuparyé daleé
sié nam uwróci okropnie
priejuralisimy w okropnem glocnie
i w niedostatku, chodó sami
uróli nié miélisimy uróli
to jencro trzeba bytó eóé zpróckó
i poduchó sié z miastowem
pudrimé prziérsé to polacy
Pamiętam jak przystócióm pascy
do ciatki do Krakowa zabraló
mi góó i jencro ó óróbniánych

której przypro-wadził nas na komisję
przypro-wadziła rewizję, ja nie miałem
nic szczególnego, choć z tym
grochem było jawnie i miało na
kłaść miłość karku ze rury mleko
do mleczarni. Ale w tym miłości obrotu
i miere, co miłości dla Władysława

Demita, to on wymienił różne rzeczy
za towar. Także zostawił mi kilka
który stał przy obrotach, prosto przeszedł
swoje zamiarki na papier. Policzat to
ogładat a ja w duchu myślałem się
do Marki Bożki Kierstojowej pomocy
aby mi wstawała. Bo wiedziałem
swoją siłkę i Mark Robricer.

Drugi Policzat rewizował innego
Mojewym, trzej inni czekał na
swoją kolejko. To pierwszy co mi
rewizował moim zburzył to wszystko
Ciekawie wzięły, Kierstojowa to

wszystko w państwie nie pakujcie tylko
kawałkami w kupa wychodzić i
samym rozpakować trochę kawałki
tylko kawałkami to trochę to tych
procentów. Z komisariatu wyszły
wprost na powrót która są już były
kamienista. Zapachowało do jednego
chwilki w którym pracował tam.
Pomógł mi to zapachować i wystawić
ja wozym ^{nie czyni} kawałkami już do tego
Włochów, to już było ostatni raz
do się bolim. Z Garsztarwia w kawałkami
juz piekło. Dziekowałim matce
Bożee Wierstajęcej pomocy. Za
oczenie, co stało się z następnymi
robotami to niewiem, tylko raz
przejechał na mieści. Do miasta
trzeba było nie raz iść to się
piosenki nie była sklepem, jak się
mucha kowki w kawałkami towar
to nie było strachem.

Gdy Niemcy mieli wstąpić
na Boże. We wsi powstał
strach, gdyż się tego spodziewano =
woli, gdyż w owym był dwoje
wojka. Poprzez wiadomości
I chowali się w ukryciu.
W nas stał człowiek, który
miał po polsku mówić
wielki ten ruch w owym,
mówi On słona że nie ma
nie czego boć. Głównym
sątkiem rozum że się
nawet nie posłuszają
I tak się stało, ale ludzie
się boją że znów będzie
niewola. Nie którzy wywołali
różne przypuszczenia
że Hitler skoczy się jak
Napoleon słuchali tajemnie

musiał. Powiadali jeden do
drugie aby koloniję organizację
czyli powstanie, walczyć
w imię monarchii. Gdy się już
front posunął w głąb
kraj, na polskich terenach
powstał ogromny głód,
tu jeszcze do samego
jeszcze tak że nie było,
jedynie kontygentów
jako Polacy musieli odda-
wać karę, jeszcze miał
zapas, że jeszcze mógł coś
zprzedać, wtedy zaczęto
handlować, i tu co dzień
przyjeżdżali na rynek
Przyjeżdżali ludzie kamierzali
na nos na ramię i co dzień
było ich więcej, byli to pusini.

oraz Polacy oraz Drochobycze i wielu
innych szkole zaczęli przyjeżdżać
na tą stronę różnymi dracami
i mianem to za równości.

Wiele klóczy ludzkie mianem bez
opamiętania ubose groch kasę i różne
produkty równościowy, ani się nie spo-
strzegli jak we sobismym oknie
wrotili już lutym przedniek, były
tobie rozbijany mieli swym oknie
różne rzeczy, ale nie mieli co jeść,
i z głodu zaczęli puchnąć, inni byli
tacy stępi rechołci jak muchy
późno jesienią. Moja matka zawsze
przed wojną wynosiła na starych
stary i trochę przebolaty groch
i bob, więc my w domu tylko jej
zawodniczamy resimy nie przegrywali
tak opropnie ten głód jak inni

ludzie, bosmy wygotowali te groch,
a bob myśmy mieli na racoch
i do dawaliśmy tej maki do
prennej maki rarrowej i piekliśmy
stej wymieszaney maki chleb.
Prawda ze ten chleb niebył tak
smacny, ale nam w redzenie
i jencze wielu osobo uroctowal
rycie, od głodowej śmierci i choroby.
Pamiętam jak Fry Pani z Przemysła
P. Komińska Maria Gussowska Krzaca
i Jarosławia P. Masła i Fryławsko,
jędzily do nas przez cały okres
wojenny, poczętkiem bróchu myśmy
sprzedawaly rózne produkty, ale
póniej już same nie mieliśmy,
ale one przyjezdzały płakaly i prosily.
Moja mamusia była bardzo miłosierna
węc obielita się z nimi, choć Tatus

obnerwował się ze wronie, nom
braknie wysotkiego. Mieliśmy takie
w tym roku choro bęerke na kiszoną
kapustę warz z jabkami. z takim
(ze niewiem czy obris korij chciałyby
jeć) ale wtedy był to prawobity
romytkos. jertem jui tyke lat na
swoim i różnie potrafiam gotować
kapustę ale taka smaczna jak
w okresie głodu było to nigdy
jencere. teraz tak niejadlam
z takim apetytem, jak wtedy w gronie
tych przyjaciotek z Poremysle i Jarostawie
gdysimy jadły razem. Kilka razy
wpadł do nas poborca co odbierał
podatek gruntowy, narzywał się
Kygmunst Cyganiski ter prosił
mamusi aby mu zpredać obiad,
mówili'simy mu ze niema nic

nieregularnego na obiad, a on na
to Pani Stankiewiczowa niech
będzie - kłóć - niech - będzie
uelna - aby - kiska - było
pełne, (i tak miał takie różne
powiedronku) i temi powiedronku-
mi tak podlit - mamusi serce
ze kilkoscie rary dostoit obiad
za darmo i jeszcze do domu
mamusia dawalo mu butelke
mleka. Po wyzwoleniu Kaniowka
i Chania Krucza pomietaly onas
resimy ich w czasie wojny
ratowaly i byly wduczne jakimis
upominkami i odwrocaly nas.
Ale Pan Cygancki chare Ponia z fawo-
stawa po wyzwoleniu porobily
nie zbyl dumne nieprzynaly
nie do mnie gdy ich potem

często spotykano w Jarostowie
Koniec wojny cofanie się Niemców
Wioska Tucempy przeryła' oślepić cieżkie
Niemcy okopali się ra nasrę
wsia widząc to ludzie zaczęli
uciekać do Morawsk. w tej ~~ucieczce~~
ucieczce została ranna moja
Bratowa i jeden ucichniw. co
mięskot unas. # Uciekł on z wioski
Cermionuki przed ukrocinami.
W morawsk. tej jesce zostało
rabitych brach Tucemskich
mercyin Busko Joref Kmieci
Karimier i Karimier ^{Black} Niemcy
uciekający rzucili w nich
granaty. Po ucieczce Niemców
i poniesieni się frontu wracamy
do Tucempy ale tu ołopiero
rozrywa się tragedia, i czyjś

w dzień trzeba się na przeciwie
a w nocy trzeba być się znów
ukroćmiów którzy już pod
chodzą do domu i morokują
całymi nocami słysząc
strzały lubie uciekają stamtąd
stron. Co gorsza front sięgnął już
Gardę a tu z nowej wioski
stali dowódcy i Polsha milicja
która się już zamierzała zakre-
wają naszych ludzi co dziennie
na okopy, początkami uszytą
i odzież z ochotą jak w karcie
już chodzą jedni i ci sami
ja mienkiem koto olamir
dudawego prawie jestem brona
co obnia na te okopy. Wier
w padłem w rozmiar. pokłóciłem
swe stym milicjantem mówię
mu. Ciężko się odryskano

Polstwo chce ja budować csem
może ale przecież trzeba i
innych wolać do tej pomocy
jakoś te słowo rozumie dobrze
i puszcza mi. Była też moja
Kurymka Hela Ledwas ona też
stała chodząc na te okopy, mi
mogła się jakoś uprosić, więc
uciekła w okopie prowadzonej
do okopów, wpadła włócznie,
w nosie obejście ale milijont
ja roboty i nosem z jednym
długim nożem zaczęli ja
rukami przewrócić cały nos dem
i obejście do góry nogami: mi
znoceli ja więc zaatakowali
mnie i ja i chce mnie
rabrac za nią ja ja
mam im za nią pośrednictwem

milicijantom i kolnicovom
kilká slov ze chemie urýj
to semo potrasit volic
jah oni vybauvy, vponie
postavili mi i posli,
a ja mysle volic godric
to stela sie podriala pool
riemie sie rapcolla cry co
przeciwr eby olem revidovali
kice recrynom ja rukie
sama choole zagledom
wreobie niemor - Wolom
stela oderuj' sie milicijom
jwi poscoll' volic i tak
stojé w oborze na proga
i wolom ja bo toim mi
sie roloje se tu wposcolla
pahre na kajt w oborze
godric stoi meloi praeske
na trawu ar tu oborzy

mnie obkładał - stępo była i paczki
podnosi się koszyk do góry a tak
leżko jak balon pompowany.
Spod tego koszyka wychodzi ślepa
wtedy dopiero śmiech, do tej
paczki ja rozglądałam trzy razy
chwilę jak robiłam ten i nie my
nie widzieli tylko młotki koszyk
na 30 kilo. leżał do góry dnem.
jak mogła 18 letnia dziewczynka
poł nim siedzieć. Do obis mi
mówiły jakie to były te paczki -
tęże kto wiekt lub się schowet
jwreszto mu to. a innym tak
się mierałowowało. No wreszcie
front się posunął. Wolność
Polska... Wymowiano. Łaczetam
gospodarować ze swymi starymi
rodzicom. Matka miała już

60 lat a tydzień 65 lat ja już
w domu zostałam sama, do
reszty rodzinności już się użono
dzielnicy, materialnie do tych
co pierwsi pobierali garstę kłosa
w pszczołku pramieniuwał soltyś
dla całej gromady... Pierwsza
byłam zawsze tego zdania jeśli
państwo coś rachować musi to być
dla dobre ogółu więc kontra-
ktowatam swoje produkty
wolne. Niektórzy sąsiadzi śmiali
się ze mnie i moich rozbiorów
ze mnie na to porwalają, ale
moi rozbiorcy mi rachowali
do tego. Sami byli już stwory
a jeszcze byłam poinną ale Oni
i ja mieliśmy jedną prognozę
mieć piękny dom i duży i gospod-
rskie nowy i z cepty, więc uwalom

się do wystąpienia co tylko się
pojawiało do nowej odmiany lub
czego jeszcze w mojej wieńce nie było.
Tużem była rośnię biedną z reformy
nie dostał tylko urząd ziemski
ostat najbiedniejszym bróchu pole
po wyuczeniach ukraimach.

Myśmy nie dostali nic. Ja gospo-
derowałam ze swymi rodzicami
na 3 kw. W pierwszych latach po
wywołaniu miałam ochotę wrócić
gospodarke i raczeć się o Państwo
we prace, do tego zachęcały mnie
moje koleżanki co chodziły zenną
do prywatnej szkoly na Głboce.
Ale moi rodzice nie chcieli
słyszeć otem abym szła do Państwo
wej pracy wciąż mi powtarzali
jesteś już sama w domu

cięży się ramięciąją na lepsze
to i na gospodarce wogóle
ci teri dobrze. O wyszkole' roman
o robacysa ze ci się uszystko
ubory pomyslnie. Ale stym
roman' pójściem jakis niewy-
chodzi. (przesłom tragedie
mialom narzeczonego chłopca
co remna chodit' do szkoły
ale to syn z rodu ukra-
inckiej węc musialom brew
swej' woli zerwa' i ruci' go,
bo cala moja' rodzina niema-
widziła ukroincow...

Ja muszę przyznać ze
go pochełom...

Choc' zerwalom, ale niemozom
go zapomniać, radem chłopiec
mi już nie imponował

po prostu cebulom wstąpił do
wszystkich moich odatorów
a było ich kilkanaście więc swoją
goręca i riał przerzuciłam na
proszę pragnienie nowego
domu pierwszą moją kontraktującą
była cebula wolska, siano
ziarkami odwar na dwię.

Przeszłam wtedy obrogę cierni
przez olcinki i kpinę od sąsia-
dów. Rosiałam tej cebuli 5 arów
sąsiedzi podglądali moją pracę
i pielęgnację i śmiali się ze mnie
wzrostek... Gdy przyjechał instruktor
ogłoności i mierzyć moją
cebulę muszę przyznać i powiedzieć
był to gość staro polskobony
albo stolarz ucrony, gdyż ciężko
sto, mu to mierzenie i oblicza-
nie arów.

gdy pomierzył celule uwięzionym
kniem na nicoby i pomogł im
mu to obliczać, a poszło mi
to wzięci brój niż genu.
Wtedy ten Instruktor rzekł
do mnie jężykiem oświeconym
polszczyzną. Driver się ze
takie kobiety chce pracować
na roli. Jak się później
dowiedziałem był to tydz.
narrishiem Tower. Celule
bardzo daleko porosło, i oślepi
cia mię utęgowodłem, a na
obuży rok już kilka gospo-
dowcy też je rekonstruowało
a ja znów w wielkim buraku
nawienne postawne co też było
nowością, nie usi i tak co
roku sabszibem coś nowego

Archiwum tytoni kukurydzą
mającach fasolę białą wyborową.
W końcu też zapisałem się na
konkurs mierzności kur przy kole
Gospodyni miałem wtedy 35 kur
jaja nosiło się do spółdzielni
i tam zapisywałem nam jaja
w kilogramach na książeczki te
zprzedawane jaja ja tak bardzo
się starałem karmić według
przepisu re od $1/2$ do końca $30/2$
wyniosłem 87 kilo jaj prócz własnego
wzrostu ostatecznie osiągnęło..
Ach! co za radość było wtedy
u sąsiadek. A najpierw imiano
się re mnie jak robiłem kiszonkę
na zimę gdy gromadziłem piasek
ukruszony z sianem składałem
spowroty. Ale ja sobie z mierz-
nie nie robiłem, co roku

miałam większe dochody
z gospodarki i miałam już
kupionege materyału na nowe
budynki, podzię moi rachęcali
mi i doradzali we wszystkim.
Miałam już wszystko na swojej
głowie podatkę plany dostawy
obowiązkowe. Wszystko ukłóciło
się dość dobrze tylko podzię
i podzięstwo stało mi głodno
do głowy aby wyjść zamar,
ja jednak robiłam już konni
kama więc toć mi dawato
mi się wernaki brach chłopskich
rok. mówiałam że to nie jest
konieczne. W konni dżinki wielu
pywatnych osób stała Panne,
nikt ja nie chce wyprowadzić
mi równowagi. Powiedziat.

sobie pokorze ja wam wy puste
tpy... Czy mnie nikt nie chce.
Wystoim kamara za barabro Paryz
stojnego mericyrny. Wprawdzie
nie zlyt saalony milosni ale
raczej z rozgolka. Ale tym sie
maskowaloin, udawaloin najwiecej
sluwsa w sinicie, thumacroc
sobie nikt nie doda nikt nie-
colbierc, a byl to rok 1953. Ach,
to matkenstwo to neprowole bylo
wygranie Totolotka do gory najami
jedno w setno... Do deis mamy
inne poglondy chodkian max
racrot pracowai na gospoelowie
czesto byly migobry nami sprzeci.
ja miatam wiecej olosiwobrenis
co do roli. A meri wysytko
robit prętko jak Baol. byle

przedko at erasu to erasu
pussratom mu kusto, to nie
w "Bebi" przytepić eegly role
nie "cement" role trzeba
pielęgnować wtedy ona da
dość chol. Rok 1954. Rozpac
umiera mi mamusia moja.
jedynne utucho domowe choc
miałom 32. lat i tak otlugo
mamusie chorowalō. ja nie
moge się tym pogodzić i tak mi
się odbiera mi to choc ole
pracy, choc raczetam stowier
wymurony olom, o to tego jencze
jeltom 6 mienicy w cizny kopnelo
mi prawa i nojduje się
w szpitalu. Dziecko synek roobu
mi się ak umiera. Tragedie
tak nieutohony rapodom no.

na chorobie serca, co gorze czuje
rial do całego świata same
nie mogę sobie wytłumaczyć czego
tak wszystko naraz się ruci.
A daje mi się że wnet umnę
i to wtedy kiedy warunki
życiowy się poprawiły, Goly się
je co dzień siewy i biały chleb
i pomarańczowy try rary
w ty polniu mięso ma się od
chodzić. A hardy z domownikow
ma po pięć par obuwia na
hardy parę roku. Te myśli
zupelnie mi przygniatyja. Ale
w tym niebezpieczni ryje jenerce
mój Tetus choć stary ale
w potrzy mi je mi na duchu
pomaga słowem erymen obzucia -
obzreniem wogóle erym more
obrova rada wze jakis

konieczny ten dom istniejący
obrze. To znów podnosi mi
na duchę gdy wóbre ten
wymowny dom. Rok 1955
rodzi mi się synek. cięsz
się ogromnie, muszę przynac
nie dużą obciążenie. A to
dlatego że ja miałam chorą
matkę i miałam ciężkie
dzieciństwo od 4 klasy musia-
łam doić krowy i ciężko
pracować nie chciałam żeby
mi myśl obłączyła że
moja córka musi tak
pracować jak ja. Jakieram
się znów z uręknym kapatem
do pracy. Mój ma o wiele
lepszą kossady niż ja jest
obojętny na wszystko ma

nowsze czasy, odpowiadając sobie pracą
nie rajac nie uciekając, dlatego
opisując mu robowice, ja jestem
za sylbka i nerwota chce iść
w pierwszym rzędzie spóźnieniem
i przedawać gospodarstwie wielu
pracy wykonywaniem ponad siły
tego powodu wyczerpuje się
robowice i dostaje przypuklinę,
i wielu kolicących chorób. Lekarzy
kierują mnie do Szpitala na
operację odcwlegom ręk w końcu
widzę że śmierć stoję za plecami
godzę się na operację 1964 roku.
W prasowie operacja trwa 4 godziny
po przyjsciu do przytomności robię
sobie sprawę że zemna jest źle
Wiele swojej siostry i swoich
braci że są bardzo rozpaczeni

4
k mego stamni robotar. Mima
cierhne i dalekiej drogi, a jest
kima a z Turemp oto ksenowa
jest 40 kilometrow odureobroja
mi prauie eo obien. W kypitotu
lezy 28 dni, w koncu uracem
ale nie do swego domu
tylko robotar mowie jedlen
z braci, ^{ka. k. k.} gdys porostodi Braci
i siostra turierdo ze ja robotar
ze sie do pracy klawa
tyotrie ponowd moje sily
k Brata leze 1) miesiac zblere
sie wielkomec i T kominja
mego starszego synka tyomunto
na moja prosbe i prosbe
mych synkow, przyjedre
moja siostra i robotar
mowie do mego domu

w którym przez ten czas był
tylko sam mój, gdyż synków
rabrata moja dostała do siebie
ona okres mej choroby. Wracam
do domu, mój który wstrząs
re wrócić nie mógł nawet
zapalić w piecu, w pokoju zimnym
by mi się ciemno do oczu.

Dzieci przybiegły tutaj się i wygł
nolety kiedy się zjawie. Łączę
te swoje dzieciaki i przyślanam do
siebie chcę uchronić swój ból i ból
do swego męża, że takie przygo-
towanie ma mój powrót.

Uwiadomiłam sobie czym jest oła
mężczyzny chorego i ona - ot - tylko
kula u nogi - po prostu śmierć.
Chorem zwierzęciu napewno
by mój przyjął więcej

świętki, w razie podniecia musiał
by mieć rozważenie że dla
i leczyt ruzere, a jeli roman
umrze to nikt go nie będzie
kontrolowac, a zane obecnie mowine
rybkie smalek. Kasypion w rozpaczy
ate rdnie na duen stan rolwusa
ni sie poprowia, racy nam znow
pracowac i jehis racy nam sie
dowaliec. Buduje studnie, co roku
do kupuje sobe meble do domu,
Synowi Zygmuntovi kupuje
akordeon posylocm go egmiske
* myrcnego. Ciesze sie ze narosciu
w naszej Polsce ludowej doczekalismy
sie obywatela, eresto goly normalnymy
o naszej Ojczyznie to powtorcemy
ze za 20 lat Polska bedzie na
piewnym miejscu w rozwoju

i ołobrobyem, przecie miasta i wioski
są tak pięknie odbudowane, gdy nasi
Dziatkow^{scy} gospodarze toby nie poznali
własnej wioski. Teraz we wiosce mamy
więcej, takich jak mi przed wojną
rowerów. Dziwię się tym ludzom
co widzą obecnych postępów, przecie
w naszej wiosce kilka lekarzy
inżynierów Techników. Dura cześć
gospodarzy mają różne motorki
elektryczne którymi rzną sierkę
mają motorowe pompy na gnojów-
kę, kilka gospodarzy ma traktory
a kilku ma nawet łodziaki.

45 procent gospody ma pralki
a proclizy kuchonki i gromadki
elektryczne mają prąd
wzrostem. Na nieodbieli w kordym
olomu sees się pićcy a modki.

jakis ciastka ery butki, co obovnyj
bylo tytko z okhorci Jurat
obecne w naszej wose mamy
prystonek a do busowy, do
Jerostawia mamy na cely 18 P. K. S.
a do Radymna co 8 P. K. S. a do
Premysla, Kremenca, z dricci nikt
nie chodi piechotj do skoty.
i do miastj jak obownyj.
Ale ludrie chca ereraj urzej
* moim prougnieniem jest jenere
jedno abym sie obowchata reby.
my volniacy dostali na starok
rentj, aby nas państwo uberje =
erylo wsrystkich ber wyjatkow
praj poslatku. Pruwola moine
to zrobic samemu, ale na
tochich mozo volnyjak ja ja
to niemozemy zrobic, pruwolit

na taką sumę, ~~na~~ równo.
ubezpieczenia od wypadków. i tróda
ale moim zdaniem jest aby to
lepiej było gdyby to było przymus
sowa. ale jakiś takie ceny
przystępne. Często sobie myślę
ze państwo w pierw pomyślało
o Koniu i krowie rolnika
niezanim samym. Gdyby
nasze Państwo teraz po wyzwoleniu
ubezpieczyło nas przy podatkach
ilu ludzi obecnie starych
i niedołężnych mogłoby skorzystać
stać się, a oni muszą często
~~up~~ występować o pomoc od
Gromadzkich rad. Teraz my
którzy sadzimy bułki cukrowe
jestem ^{ze} ubezpieczeniem od wypadków
ale co się po wyście stać ten.

któ, ma bankructwo a przecież
obaże pracują przy burakach
i często się zdarza że właśnie
to drugie nie ubezpieczony
miało wypadek i to właśnie
przy burakach. Ja sam miałem
taki wypadek, spadłom
z woru i co step? musiałom
się leczyć prywatnie. Moim zdaniem
powinni obaże korzystać z ubezpieczenia.
Drugim moim takim marzeniem
co stoję u mnie na pierwszym
miejszu żeby my Polacy i nasze
dzieci nigdy już nie obcekaliby
się wojny, abyśmy mogli żyć
w spokoju pracować i dosko-
nalaci swoje gospodarki.
Naprawdę je. Ja chce jeszcze
zakończyć do prowadzić sobie

wodę bierąco w domu, i już
w tym roku miałem to
w planie, miałem poszronce
zagon crotku i ten dochód
miał być przeznaczony tylko
jedynie na doprowadzenie tej
wody, jeśli było mi coś
zobakto pieniędzy steps crotku
to miałem sobie wziąć
porycokę w Gap. Ale niestety
gody crosnek rośl przyszedł
kłodric i ukradł. Ach!
jak bardzo mi skrzywdził
i woda odpadła, i jeszcze
na ołolotek niemam czym
rasodric bo crosnek kosztuje
1) kilo 250 zł. więc na większą
ilość trudno ołokupic się
i na ołolotek nie można

przewidzieć czy też w tym roku
będzie tak drogi jak obecnie.
Myślę że powinna się bardzo
pomóc robotnicy, którzy bardzo
stają z przemęczenia robotników,
szę to przecież powszechny
zjawiskiem teraz w naszej Polsce
mamy takie warunki do pracy
i można pretko się dowiedzieć
tylko trzeba pracować i chcieć
pracować w bardzo ciężkich
nie. Ale teni nie brakuje,
wola ukraść w nocy a
w dzień leży nad senem
i opalać, żeby tak czasem
Milicja sprawdziła nad wiek
po jakiej pracy gościa
z długimi włosami odpoczą

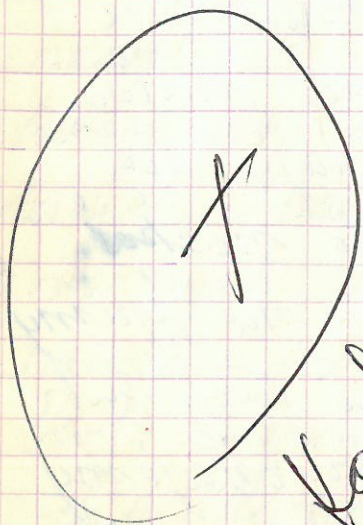
wojny i od tego maja urlop
wczasowy. Ale to są tylko
moje marzenia z goryczy przy
stracie... gdy robacze opitych
kajdaków i leżących. Komisarz
do kobiet co się o nich
mówić że są równa uprawnione.
Tak. że co mają swoje zawody
i stanowiska to może się równają.
Ale kobieta ^{wiejsza} przed wojną choć
miała nie kto handlowała i niby
to nie-była niewolnicą?
Ale ratowała być narzeczeniem
pracy, od świtu do późnej nocy.
(Przepracowała też wyrzucenie się)
była tożre masyżno do
rodzenia, obciążenia i jej rolami
nikt nie ^{nie} liczył. Ani ma
Ani. Jeszcze niebrochi
ja pod uwagę.

Głobietki wiejskie w obecnym
czasie moim zdaniem nie
jest jeszcze na równi 100%
Jeśli korzysta może tylko
steż równi 70% owszem
za erbowiska jest one wspaniałe
ale stego często się wyśmiewano
nawet ot swego męra lub
kolegi czy sąsiada. Głobietki
wiejskie korzystają obecnie
z różnych korzyści, mamy
nawet swoją Organizację
Kół Gospodyń wiejskich
Liga Kobiół.

Choc' Nare Władze porwalają
i dopuszczają ją do ciężkiej
pracy i do umiłowania,
To nie jeszcze rnejdują
tacy co za plecami kpią.

znas. Waprykład goly my kobiety
z Kola Gospodyni urzędowmy
rabawę to męczyrini, i nawet
chtó paki z kpinami moiva
znas... Wien...

Batja Liga, urzędow rabawę.
Chociov moremy powiedriet
ze to zwot. Ale toż nuta
jest olwica i olaje sie
wycruc ze my to niskos.
My kobiety nigdy nie kpinny
z męczyrni ze oni tocy lub
owocy. Owszem przyznajemy
im ze oni są fizycznie
silniejsi od nas. Ale samotne
kobiety owieci lepiej sobie
daję radę z gospodarstwem
i z oliećmi niż są
samotni męczyrini.

Kontakt

Tu podaje jeszcze jak obchodzono
przed wojną okres wielkiego
postu, i jak wyglądało-
kleske przed wojną, w czasie
wojny, i zaraz po wyzwoleniu
i już teraz po 20 latach wojny,
bo muszę się przyznać że
nie wieciałam w którym
to miejscu w moim pamięt-
niku podać. Nysyłam ten
pamiętnik tylko na proste
mege synka Zygmunta.

Bo uważam obis' goly go napisalam
treba bylo tylko wybrac
jedno druczine, czy to owsi.
a more, wloisny dorobek.
Czy teri obrac' postep i przy-
tulowe w naszej wiosce.

Ołtar do wielkiego postu ludzie
bardzo się przygotowali.
Już latem myślane i przygo-
towane się ten post, sacho-
na stoniernik i konopie
aby w jencini zrobić z niego
olej. Olej był używane
wczasie wielkiego postu za
stwierdzenie dla maszerowania potrowo
suszone. Tei owoce do tego
głównie należały gruski.
Ołtar w ostatnie dniach zapustu
było dniem ostatniego dnia
w tygodniu jedzenia mięsa
po południu srorowało ~~to~~
i myło się bardzo ciepło
woda nacynić ~~po~~ po tłuś =
crack wstępnych.
Ołtar we środek popielcową

na śniadanie było: czarna kawa
olej, sło to sło bro na, i chleb
na obiad zupa ziemniaczana
posna zupełnie, tylko przypra-
wiona utroszyną.

Na kolację znowu herbata
z kucioł lipowego, też
z chlebem. Dzieci dostały
na kolację mleko.

Czy to starsi czy to młodzież
jaolli tylko trzy razy
na obiad: w dniu Grody
popielkowa.

Następne dni postu wzięwa
się tylko oleju do maszczenia
a potrawy prowie wiać,
prośer Nicobueli były jedno
stojne. Rano była zupa
ziemniaczana na obiad

bywały kluski sroguszkami
lub paso jermienna ze
surozymi jabkami, po polsku
były gotowane całe
ze solą i surową cebulą
polone olejem lub surową
papustą też ze surową
cebulą i też polone olejem
na kolację w reszty dnia
było mleko z chlebem. prócz
wielki piątek w ten dzień
tylko małe jady mleko
starsi bardzo poszili w te
dni w środę popielcową
i wielki piątek. Byli nawet
tacy że w te dni jeśli
tylko jeden raz. W niedzielę
to przeważnie były podawane
pierogi lub paluszki.

Wesele przed wojną.

Gdy panienka którejś ucho-dziło
raniła, a chciała mieć możliwość
wesele, to jak jwi się zapowiedzi
w koniuli, to po drugiej takiej
zapowiedzi ta przyszła Pani
młoda zaproszała sobie oluie
obuchny. ~~to~~ jedna z nich
była rwana pieruną obuchno
a następną druga obuchno
i ~~to~~ te trzy panienki okierwały
się jednakołą i tak się przez
całą wioskę i wchodziły do
kolego domu. Panna młoda
szła ostatnie do domu i tam
kłoniła i całowała kolego
kogo rozstała w tym domu
przez o błogosławieństwo, Wszystko
olomownicy. Od powiodali

Jej Niecek Pan Bóg i Anka
Najświętsza Błogostowi w zdrowiu
i w szczęściu, dając jej do
ręki, pieniądze. Gdy dama
Panna Młoda było we wście-
ceniu i poważona to
dosyć tych pieniędzy, ^{wiele} że
mogła sobie za to kupić
cały ślubny strój i nawet
coś z produktów na przyjęcie
weselny. Gdy po takim pojściu
na wieś młodej Panny. Drugi
złapały jakiegoś chłopca to
już go to dużo postawo-
musiło się okupić musiło
wiele więcej dolarów niż dolarów
w porożem domu, po wojnie
razem, też jeszcze obrachny
i Panna Młoda chodziły

jeszcze po domach, Ale teraz
już z dwięć lat tradycja
już ta opowiadana żadna już Panna
młoda nie chodzi po domach.

Także obruchno co chodzą z Panną
młoda była ja trzy razy, ołłanes
obrachnow była to malona radość
mieliśmy obręzi rebyliśmy gospodarci
w krewnych młodej Panny, i mieli
śmy obręzi łopow chłopaków
co nie obesz się przez zastaw
i doświadczeń. Ale ta Panna

Młoda jak była wstydliva
to przerwała wiele, ze obris' żadna
by tego nie robiła.

Z powodu wesela wiele smiałych
chłopaków korzystali choć nie
byli na weseli prosceni.

Bo robili tak zwane selabante

Bo jak wesele jechalo od ~~starego~~
Pana Młodego do Panny Młodej
tacy chłopacy zrobili szlabant,
porokodowany był tak zwany
stworsta, a było ich dwóch
byli to tacy co kierowali
całym weselem i to oni mieli
upowarzeniem na weselu
rozkazywać, więc taki stworsta
jeśli mu zrobiono szlabant
to musiał się a kupić musiał
dwa ćwierćki lub pół litra
wódki panie stworsta na
musiała olej upieczona kuskę
była to upieczona stółka
bukka. Trudniejsza robota
szlabantów nie robić, a nas
nawet teraz raczej teraz
więcej robią tych szlabantów

Bywa teraz tak że choć jada
do ślubu takso wozami to
chłopcy lub kobiety katarasują
na poprzek drogi wozem,
i taki starosta ma nawet
5-7 - a nawet 10- sekretów
teraz jak jaki gość jest za
starosty czyli tego siurówka do
ślubu musi mieć chociaż
3 litry wódki. Byłom słuchno
pierwona przed wojną, musialem
kupic procent. przez cały weseli
usługiwac gości że weseli było
dwie wiec ja i to druga słuchno
i nam obywateli na pracowalismy
nie okropnie ze pod wiecier
nie chciało nam się nawet
tanierć. Ale pod wiecier zawsze
robilo się bioty wamiec toki rozeraj

re stávirali si stá na vrodke
mierhanie lub na pole
na vrobianej podložke na
okolo stáru ternej kvestoi i na
tych kvestoch se vrodili stávirali
vovar re suvomi stáviranimi,
na stále predtem stávirali jakis
ciastka, a obecne stáviraja tort
pohrajane. Nevovna obrachna vypro-
wadra Pamne Mloda i, vtedy
reovna z miá toinere, po sko-vov-
nem toinere shtávirajevyrenia
i obruje prerent lub prienabke
po nej toinere z Pamne Mloda
obrua obrachna. i vovno to samo
tylko stym re po podovovangest
prienabokach lub prerencie vevne
kovvckeh toinru i loch ob ostá-
niego gávia, ak to gávi na

po ołłogę do tamrenia z Panna
Młodeg wyprawoda pierwsa i drugo
obruska. Na koniec gdy już wystęcy
gości przetancuja z Panna Młodeg
Pierwsy i drugi obruska wyprawa-
daja Pana Młodego do Panna
Młodeg aby z nią sobie polotnczył
i wtedy obruska obruchny i niektóre
kobiety wyspicwaja Pannie
Młodzie jak będkie miało
zycie ze wy merem lub
wychwalajac jego zalety albo
wady. musze jenne dołoci
ze niektóre gości klórze tamo-
woli z Panna Młodeg ter
jany opiewgwali jej rózne
spiewki. Gdy już się skonczy
tóniec Pana Młodego z Panna
Młodeg wtedy obruchny polotnczaja

do Pana Młodego a obratowic
do Panny Młodej i podnoszą
i do góry przysięwując przetym
sto lat. i tych podawatach Pan
młody chwycił Pannę Młodą
w poluictwie i całuje ją w ściele
jest już po wszystkich trędycjach
młoda rdejsmuję z głowy swój
welon i raktada pierwszej
obruchnie na głowy i pierwszej
obrucha tamy jersce scolen
taniec z pierwszą obruchna
„symbol” ze jwetko krolie obracie
matremstwo. Potockim biatym
wężem podają kolacje i gosci
rozchodzą się do swoich
domow. Gdy byłom przed
wojną na wesela to pamiętam
ze gdyśmy przyszły do Panniny

Młodej, było przed ślubem podane
po kieliszku wódki, i to wszyscy
pili z jednego kieliszka. Jeden
gość był domowym i to on siedł
z butelką wódki i kieliszkiem
od gościa do gościa, i podawał
po jednym kieliszku do wypicia
gdy któraś z młodych nie
miało 18 lat to wódki nie
dostalo, (chyba ze dobę uhradkiem
ze ktos ze starszych mierał)
na stole były kanapki masło
i olejane kawy kato, ~~potem~~
potem szło się na ślub.
Po ślubie podawano obiad
na którym był makaron
sztuka mięsa wołowego ziemniaki
i buraczki do picia podawano
primo wódka była podana

po kolacji. Antkochole były ogra-
miczone, poduręczówek gala-
retę z pierogiem kartoflonym
a kolacja buncer i kapusta
ze smyczkiem. ^{Chrupki} ~~Chrupki~~ były
podane przy obiedzie. Goly
byłom w erasie wojny czy
w okresie okupacji na weselu
to już weseli było skromnie-
jiny mięsa były podawane
w bardzo skromnych porcjach
ale rato wódki można
było wypić więcej. O ślubie
młodszy piechota i uwarilo
się aby jak najmniej było
ruchu. Orkiestra ma lutka
krzypce i bembel dżoncro no
w mie rekamie i ra olnia
gości opuścili olem weselną.

Do wojnie już do służby ^{nie} szliśmy
tylko jechalismy furmankami
wódki było dosyć mięsą
i kanapek też do syta tylko
ograniczone były stodycy,
a piwa to było do picia ile
kto chciał. więc radości było
na tym weselu prawobrze
a było to równie to stej
radości tożsame na stawie
na lodzie, na weselu
przyplata na przyspicwki
z Rodką i z Symonem Nawodou
Bresto spiewano piosenki
piontyranckie. "po co ci pachomie"
"wiedzieć" Albo "Miercyśmi
"bełda na beczkrajny"
"Zmy młodzi nom wódka nie
nie soko dui" Albo "Toto wódka"

gospodarstwa na gościnności
i lekarstwa. Gratulacjom
i życzeniom nie było końca.
reszmy przeżyli Hitlera
i strasną wojnę.

Ale gdy byliśmy teraz na weselu
20 lat po wojnie i w tym
milionowym roku to już
całkiem co innego, wprost
nieodowrocenie, chociaż
tylko słowni pili do worki
ale młodzież po podanych
posiłkach tańczyła lub
stała w kole i śpiewała
teraz młodzież czy ma 18 lat
czy nie pije wódkę jak
srebrny. Odruchem niechęci
śpiewać wesołych piosenek
o tańca też na weselu

się nie wiają siebie, że stolcami
opowiadają o taborach i filmach
opowiadają o różnych gospodarach
i palą papirusy nie o karol wraz
z chłopkami

Przewoła jest teraz postępowo obrotowy
do siebie jadą takrowkami
choćby jest blisko, Gdy tylko
wejście się do domu weselne
go to się widać na stolach
ogromne półmiski wędliny
a wódki i orzarydy stoją
gęsto na stole, każdy ma
swoją kieliszek i swoją
szklankę więc pije się wiec
tytu i te kto chce na kłosać
Imność two rozmaitych ciastek
a ca 5- par ~~to~~ to tart
więc czego przegniek

to jébrí, konapek i galarety
to síe wcale nie podaje
choć mają zrobione chytro
ze ktoś má smak to popro-
si to mu podobną jest
tylko różnego mięsa ze
galarety podają ołowice
na drugi obiedz eryli na
poprawiny. Panna Młoda
nieurządza bratego uienca
już radnie Panna Młoda
gdy ramienie ma na powiedzi
nie wolnie jak olawniej roduci-
nami po usi. Gardo wychodzą-
ca ramion ma już swoje
pieniądze bo już roduytoi
promówi i rocosceodnie sobie
piwa obecnie na weseli
nowet nie biore olis'

piwo jest używane za napój
na każdy dzień na rozgarzenie
pragnienia.

Jak obecnie obliczom że takie wesela
ma 100 osób kosztuje że 20 tysięcy
Gdy gospodarze sami sprawobili
to weseli to chyba by było im
ciężko. Ale teraz znów utwór
się taki ryzykaj że gości proszą
się zaproszenie wysyłane przez
pocztę na kilkanaście dni przed
ślubem więc ci goście ca
mają zamiar korzystać ze
zaproszenia, mięso na kilka
dni przed ~~wy~~ weselom wieli
produktów masło ser jajka
orechy na ciast czekoladę
śmietany kury. Tak więc
na mięso różnych rzeczy

re celé pečúwo jest eniesione
tylko stym re tam upiece
kuchenna, niemar tak na
nosa mostki i faj se nocet
gospodyni volpredaje i kupi
cukier, uręc ciastke i torty.
makaron jest ju pokryty.

Preremty ktorzy gości z nosa
w obrzei weselny olla Ponny
mody tej pokryja wieli
strat. Jednem slowem moine
powiedrie re obris jak sie
skorzysta z wesela to
nie go kupi. Obecnie tylko
młobriez skorzysta z wesela
jake mala strata bo czasem
coi do tej młobri ^{kupia} ^{jakis} ^{present}
oni porrewarime oloya 100 et
i paniec i tu na weselu

Już moja i ma rozrywkę
to obecnie nasza młodzież
ma tyle rozrywek i tyle
zabaw towarzyskich że nie
jest pragnące ani tońca
ani wolnego czasu, lubia
ani wesele bo to jest
szalokoscia i tu jest obyczaj
popisać się piosenkami
z radia i pokazać nam
starszym jak to oni waczej
one potrafia zaciągac
się papierosami.

Często po takim obecnym
weselu można postyścić
jak pociemki sobie opowia-
dają. Ock. mówię ci Klara
Na weselu swego kuzyna
byłom upita jak, bela

obici re się jakiś trzymatam
na nogach. Wiesz mówiono
mi re się trochę wygłup-
iłowim, ale powiedz, gdzieś
mogłam sobie tak powodzić
jak nie u kuryma. Ach
jak tom było, fajnie"
taki wesele to becznie
pamiętać się do śmierci,
zwłaszcza! żyje się raz...
czerwony urino szczyć do dnia...
Choi było porne a nam
niechcieli się spać.

Gdy widzę taką rozmawiającą
panienkę potępiam ją re tak
ma lekkie w głowie. Trudno
znów obicić się jej z drugiej
strony obicić się młobier
ma dobrobyt są wyksztol'ceni

i daria ~~generacje~~ do lepręps
już wierzą, w to że będzie
im jeszcze lepiej.
My stawi chociaż czasem ich
postępiamy, to wglęli serca
rardrośimiy im że oni mogą
tak się wysumnieć. Tyłko
nas już nie, spotka różne
porcrarowanie w życiu

przesłisimy oluro pracy, cierpien
i olosurocleren życiowych.

I w doolatku od cirelu głupstw
powtrzymywala i powtrzymuje
wiara, rasturimiy się co
można a co nie...

ok mnie się wyolaje że takich
normaronych ^{obly} spotka w życiu
porcrarowanie, to oni nie
wytrzymają, ralbimiy się spotka

ich tragedia.

W moim osobistym pragnieniu
jest jeszcze jedno to chciałoby
aby moi synowie wyrosli
na prawdziwych obywateli
aby ludzi i ja miałem
z nich powiechę. Aby mieli
swiete lepsze życie niż
ja. Chciałoby aby dzieciaki
w wszystkich ludzi bawily
sie jakos wesolo. a nie tak
jak obecnie. Chłopcy nie amieja
sie bawie inaczej, tylko
nieustannie strzelaja i stale
robią wypadki i podchody
w bawiających chłopców
slysi sie tylko słowa pif-paf
ta-ta-ta-ta. i wymoczuja
oczami jakby strzelali

z porabników eto mowych.

Chy w telewizji ~~nie~~ i w radio
wiecej bylo filmow i sluchowisk
humorystycznych chy wiecej mozn
sie smiac w tym obecnym
zyciu.

Gdyby moj pomietnik
nadat sie to bardzo
prose o zmiane nazw
Norwisk i wioski.

Trelko Agnieszka

Turcempy. № 153.

Soct. Muminor
Pow. Jarosław.
woj. kresów.

Zawód mój to jestem rolnikiem,
i posiadam gospodarstwo
3 hektarów, 50 orów.